

მსზ

მნათობი

2007

გახეხულია

ცაგმ ღიანხა ფიორილია
აფრი ღმრუზხალივ ქაივას
ბაღში გაბა იბოლია
ღყვას ლხეჩაიო სყადრას

აფიფეზულია ღველი
აფიფეზულიას ღიქდა
ღამული სავადილი
ღვბ ზონლია აფიფეზება?

ილია ქიქვიციანი

2

ლიბიდო

პიესა

ჩაბნელებული სცენა. ნათდება სცენის ერთი კუთხე – ეს საავადმყოფოს პალატაა. საწოლზე ქალი წევს. წვეთოვანი უღვას. მონიტორში და ხელოვნური სუნთქვის აპარატშია ჩართული. ცოტა ხნის მერე თითქოს ცოცხლდება, თუმცა ერთი-ორი წუთი მაინც უძრავად წევს. მერე ნიღაბს იხსნის, რვაფეხას საცეკბოვით შემოხვეული მიღებისგან თავისუფლდება. წამოჯდება. ფეხებს ფლოსტებში წაყოფს. პიესაზე თეთრ ხალათს შემოიცვამს. წამოუა. გზადგვა ქამარს იკრავს. ამ დროს სცენის შუაში თეთრი პლასტმასის მსუბუქი მაგიდა და სკამიც ნათდება. ქალი იჭითკენ მიდის. აშკარად უჭირს ხიარული. როგორც იქნება, მიადწევს მაგიდამდე, ორივე ხელით დაეყრდნობა. ისვენებს. სულს ითქვამს. როცა თავს ასწევს და წელში გაიმართება, ჩვენს თვალწინ თითქოს სხვა – სრულიად ჯანმრთელი, სიცოცხლით სავსე, მომღიმარი ქალი აღმოჩნდება. ეს ქალი ოპერის მომღერალია, ელი.

ქ ლ 0 – ჩემო ძვირფასებო, რის მოყოლასაც მე ახლა ვაპირებ, ვერაფრით დამიჯერებია, ყველაფერი ეს მართლა თუ გადაძნდა თავს. სამწუხაროდ, ჩემი, იქიდან გამოყოფილი, აღტაცების გაზიარება თქვენ არ შეგიძლიათ, ამიტომ მხოლოდ სიტყვაზე უნდა მენდოთ, ეს ყველაფერი ნამდვილად რომ მოხდა. ნეტავი, ყველანი იქ მყოფოდით, ერთად დაუმტკბარიყავით იმ სილამაზით. სუნთქვა შეკეროდა, მიკვირდა, რა ხელმა გააკეთა ეს ყველაფერიო. თითქოს შენით, შენგან გაჩნდა, მოველინა ამქვეყნიას, შვილივით. არ ვიცი, რამდენად ზუსტია ეს შედარება, რადგან შვილი არასოდეს მყოლია – არ მეცალა, სულ ვმღეროდი და ვმღეროდი, მაგრამ ზოგჯერ, როცა რაღე ძალიან გამიზარდებოდა, აი, აქ, გულთან რაღაც მძაფრად, ტკბილი ტკივილით მომეწურებოდა და არ დაიჯერებო...

იცინის

– „იავნანას“ ვმღეროდი ხოლმე. ჩემთვის, რასაკვირველია. ვისთვის უნდა მემღერა? პირველად ვამბობ ამას და რატომ ვამბობ, თვითონაც არ ვიცი... ვმღერი და თითქოს თავიდან ვიბადები. სასაცილოა არა?

ცოტახანს რაღაცას ფიქრობს, მერე სველიანად

– მე თვითონვე ვარ თითქოს ერთდროულად დედაცა და შვილიც...

სასწრაფოდ ამატებს სიცილით

– არა, არა, ვხუმრობ! სჯობს, ისევე იქაურ ამბებს დაეუბრუნდე. აი, მე და ჩემი კანონიერი მუქლდე ქუჩაში მივსერიანობთ. ვამჩნევ, ყველა ჩემსკენ იხედება. მიყურონ, მიყურონ, მე ყველას პატრვისა ვცემ, ვინც კი ჩემით აღტაცებულია. ავერ, სიმპათიური მოხუცი, პრეზიდენტ რუზველტს რომ ჰგავს და ორი ახალგაზრდა მონაზონი თვლებიანი სავარძლით დაასეირნებს, დიდი, სველე ღურბინდით მოურიდებლად მათვალიერებს. ყოველთვის უცნაურად მალეღვებდა და ალბათ კიდევ ბევრჯერ ამალეღვებს ჩემსკენ მომართული ბინოკლების ბრჭყვილი.

ირგვლივ სადღესასწაულოდ მართულ-მოკაზმული ხალხი ირევა. უკრავს ორკესტრი. მზეზე ათასფერად ელავს მუსიკალური შადრევანი. ავე, სარაჯიშვილი! – მხარი წააკარი ჩემს კანონიერ მუქლეს. ზეზუურად ეძინა. პა? – გაახილა ცალი თვალი. ვანო, ადამიანო, ვანო! – ეუყვირე.

არა? — თქვა და ისევ დაიძინა. დიახ, შეუძლია სიარულის დროსაც კი ეძინოს, მითუმეტეს, იქ, სადაც არავითარი საფრთხე არ ეშუქრება, ატყობთ, კანონიერი მუდღვე კანონიერი ქურდით რომ ეღერს? მართლაც, აქვთ მავათ რაღაც საერთო, არ მეთანხმებით?

ამდენი სახელოვანი ხალხი ერთად არასოდეს მენახა. გული ამოვარდნაზე მქონდა: მოცარტი! ფალიაშვილი! პუჩინი!.. ეს შემთხვევით, ვერდი ხომ არ არის-მეთქი, ვიკითხე. დიახ, ვერდი გახლავთო. მივვარდი და თავიგული მივართვი. სინიორ ჯუზეპემ თანამეზავრს გადაულაპარაკა, ხომ არ იცით, ვინ არის ეს ლამაზი ფარმევანგიო. ჩემი ხანმოკლე ცხოვრების მანძილზე, რასაკვირველია, უმზავი კომპლიმენტი მომიხმენია. მასხოვს ერთხელ მატარებლის ბილეთის აღება დამავიწყდა, კონდუქტორმა კი დამამშვიდა, ქალბატონო, ეს ჩვენ უნდა შევიძინოთ ბილეთი თქვენს სანახავადო, მაგრამ ვერდის ქათინაურმა, მართლაც რომ, ფრთები შემასხა. დაფრინავდი, დაფრინავდი სახელოვან ადამიანთა შორის, ჩემი მძინარა კანონიერი მუდღვის თანხლებით. — არც ერთ სხვა ქმარს ჩემთვის ასეთი სიამოვნება არ მოუნიჭებია! კიდეც კარგი, ყველა დიდი ადამიანი მკვდარია და ყველა ერთადაა თავმოყრილი. მართლა, რა გახართ! იქ პოლიტიკოსები არ არიან! ერთადერთი გამონაკლისი, როგორც ვითხარით, რუხველტია, მაგრამ ისე ძალიანა ჰგავს წამდვილს, ადვილი შესაძლებელია მისი ერთერთი ორეული იყოს. იქაურ ჰიდ პარკში ტრაბუნები მაინც დგას, შევიდლიათ, რაც გინდათ იქადაგოთ.

გაგიკვირდებათ ალბათ, თქვენს თანამემამულეს, ანუ მე, ცოცხალი პოლიტიკოსი, თანაც ახლოს, მხოლოდ ერთხელ მინახავს, ისიც იქ, სადაც ყველაზე ძნელი წარმოსადგენი წწორედ პოლიტიკოსის ნახვაა — ანუ ჩვენი თეატრის სცენაზე! იქ შეგკრიბებს მთელი დასი ჩვენთან სასაუბროდ, უფრო ზუსტად შტატების

შესამცირებლად მობრძანებულ ხელისუფლების წარმომადგენელთან შესახვედრად. მოხდა მისევე, თქმა უნდა, შემთხვევით არა, რომ მე მის გვერდით აღმოვჩნდი. აბა, სხვა ვინ უნდა დაეყენებინათ ყველაზე საპატრიო, ყველაზე გამოსაჩენ ადგილს! ხელისუფლების წარმომადგენელი ჩაა, გაწრიპული ბიჭი იყო, ბრიოლინით თმაგადაპრილებული. ხელები წინ ჰქონდა აფარებული, „კედელში“ ჩამდგარი ფეხბურთელივით. ყურადღებით უსმენდა ჩვენი დირექტორის მოხსენებას. მოულოდნელად ქვემოდან გამოხვდა და გადმომილაპარაკა, თქვენ რომელი პარტია მოვწინითო? დაუფიქრებლად უუპასუხე, ვიოლენტას პარტია-მეთქი. კიდეც რაღაცის თქმა დააბირა, მაგრამ ამ დროს ჩვენი დასის ახალი წვერი, სანჩოს ვირუკა წარუდგინეს. გაიხარა, შეჯდა ვირუდრიფორის წკპლა მიაწოდეს და, ბავშვივით ხალისიანმა, სცენაზე ორისამი წრე დაარტყა, მთელი დასის აპლოდისმენტების თანხლებით. ეს რომ მოისურვილა, პირდაპირ ჩემსკაო? — მეთხა, — რა გვარიაო? არ ვიცი-მეთქი. მართლა არ ვიციოდი. მოწაფე-სავით გაწვითლდი.

კარგით, გვეყოფა პოლიტიკა. შემატყვევთ ალბათ, როგორ მიხარია აქ, თქვენთან ყოფნა. ის დღე არასოდეს დამავიწყდება, აქედან რომ მაცილებდით. რა გვირგვინები, რა თაიგულები, ვარდები, მიხაკები, ტიტები, პოლანდიური ქალღღის ყვავილები. რა არ ეწერა გვირგვინებზე: „მეირფან“, „დაუვიწყარ“, „უბაღლოს“, „სამუდამოდ დარჩება ჩვენს გულებში“. ნუთუ ყველა უცებ შევიფვარებს, როცა აღარა ხარ? არ ვიციოდი, ამდენს თუ ვუყვარდი, მითუმეტეს, ჩემს კოლეგებს. თუმცა ამას ყველაზე ერთნაირად მაინც ვერ ვიტყვი. ჩემმა ღუბლიორმა სუსანამ, რომელსაც სცენაზე ფეხის დადგმა არ ეწერა, ვიდრე მე ცოცხალი ვიყავი, ჯერ სახელოს მაქმანებში ჩამალული პაწია სარკე მომიტანა ტურნებთან, ხომ არ გვატყუებ-

სო. მერე, ვითომ დამტყროდა, დაიხარა და... ენა გამოიყო! მეწყინა, ო, როგორ მეწყინა, მაგრამ რა უნდა მექნა! სხვა მხრივ, მართლაც რომ, დიდებულები წუთები იყო, ასეთი რამ, სამწუხაროდ, აღარასოდეს გამოვრდებო. ჩემი კანონიერი მეუღლე ჩემს გვერდით ყვაილებში იწვა და არაფერი ესმოდა, ვერაფერს ზედავდა, თითქოს ცოცხალი იყო და ეძინა...

პაუზა

სახეგაბრწყინებული თითქოს რაღაცას კარგსა და სასიამოვნოს იხსენებს

— ზო. ვინეტი ამაყი და ბედნიერი. ხალხი ცხვირსახოცებში სლუკუნებდა. არადა...

ივინის

— გატყუებთ! მსგავსი არაფერი ყოფილა! ეს პანაშვიდი ჩემი ფანტაზიის ნაყოფია მხოლოდ. თანაც ჩემი ყმაწვილქალობის დროინდელი დღიურის ერთი ჩანაწერი გამახსენდა უცბად: ნამდვილად დიდი უსამართლობაა, ადამიანი ერთხელ რომ კვდებოდა, ის ერთხელ უნდა იბადებოდეს და რამდენჯერმე კვდებოდეს! ღმერთო, რა სულელები ვართ გოგოები! როგორც კი პირველი სიყვარული გვეწყვება, სიკვდილი რომანტიკული და მიშხიდველიც კი ხდება. არადა, სიკვდილი არ არსებობს!

ივინის

— მახსოვს, დღიურში როგორც კი რამეს ჩავიწერდი, მაშინვე ყველას ვუკითხავდი ხმაშლით, გამოთქმით. ზოგჯერ ტირილითაც, ჩემივე სიტყვებზე შეტირებოდა და არაფერი, არაფერი ისეთ ნეტარებას არ შეკრიბდა, როგორც ის ტირილი... მოკლედ, მოგატყუეთ, ვიცელქე. მაპატიეთ, თუ შეიძლება, ეს ზუპრობა. სინამდვილეში მე და ჩემი კანონიერი მეუღლე იქ, ანუ უკვე იცით, სადაც, ყოველგვარი პანაშვილებისა თუ სამგლოვიარო მიტინგების გარეშე აღმოვჩნდით. ახლა, ნება მომცით, მოგიყვებ ჩემთვის

მეტად მნიშვნელოვანი ამბავი, რომელიც ერთ მშვენიერ დღეს, მუხუღღღ ნელად დაიწყო, თუმცა გულმსახრებში მიგრძობდა, რაღაც უნდა გამხარებოდა და აი, ერთერთი რეპეტიციის შემდეგ, როცა თეატრის ნახვევად ჩაბნელებული დერეფნით ჩემი ოთახისკენ მივეშურებოდი, ვიოლეტა! — დამიძახა ვილაცამ. მოვტრიალდი და, ღმერთო, ჩვენი მაესტრო, ქართველი კარაიანი შემრჩა ხელში, ჩვენი ახალი სამხატვრო ხელმძღვანელი. ვიოლეტა? — გავიცინე, — მე ვლი მქვია, მაესტრო. არაო, მიპასუხა, არა და არაო, თქვენ ვიოლეტა ხართ და ბრწყინვალე ვიოლეტაც იქნებითო. გამიხარდა, მამ, მოგვეწონათ? — იმ დღევანდელი შემღერება ვიგულისხმე, ძალიან! — შესძახა, — მალე ბრწყინვალე „ტრაედიას“ ვიზეიმებთო. ცოტა ხანს გაჩუმდა, ხელზე ხელი მომიჭირა და რატომღაც ჩუმად დაუმატა, — ერთად! ჩემს ოთახამდე მიმაცილა. გული ამოვარდნაზე მქონდა. რასაკვირველია, პირველად არ ვხვდებოდი ერთმანეთს, მაგრამ პირველად ვსაუბრობდით ასე, თუ შეიძლება თქვას, არამუსიკალურად. ჩემს ჯიბრზე არავინ გამოიარა, რომ ერთად დავენახეთ. ერთი კვირის მერე უკვე სიყვარულს მიხსნიდა მლეჯარედ, ვნებანად, სტუდენტურად, გაფარჩხული თითები (ოჰ, ცუდად ვხდები!) მკერდზე ჰქონდა აფარებული, პიანისტის სარეკლამო აფიშასავით. მუხლები მტკიცებოდა, თავებზე შეხვეოდა, უნებურად მივიწვევდი სკამისკენ, ტახტისკენ, საწოლისკენ, მფონა, წავიქცეოდი. ვორთოდი და ვწითლდებოდი, ვწითლდებოდი და ვორთოდი. სახეზე მარაოს ვიფარებდი ხოლმე. ის მარაო ჩემი თაღისმა იყო, იაპონიაში მარქვეს. მის ფრთებს თქვენდამი აღტაცებისა და სიყვარულის სიტყვები აწერიაო, მითხრა იაპონელმა დიორიორმა და მეც ისე მიყვარდა, როგორც ფრიალოსან გოგონას თავისი ატესტატი. მართლაც, მათე კლასელი ბატონით ვიყავი შეყვარებული. ო, არნოლდ! არნოლდ! არნოლდ! — სულ ამა

ვიმეორები ჩემთვის გულში, ნეტარებისგან თვალდახუჭული. უსაზღვროდ მადლობელი ვიყავი მისი, არნოლდი რომ ერქვა, ნათლობის სახელი ამირანი არნოლდით რომ შეეცვალა, რომელიც ზარბაზნის სახელს უფრო ჰგავდა, ვიდრე ადამიანისას და შეიძლება ამიტომაც შეეფერებოდა და უხდებოდა ასე.

გაიარა ერთმა კვირამ. ჩემს კანონიერ მეუღლეს ვუთხარი, არნოლდს ვუძალიანდები-მეთქი. არნოლდს რატომ უნდა გაუძალიანდეო? — გაუკვირდა. სხვათაშორის, ეს მეც მაკვირდა. მერე როცა აღარ ვუძალიანდებოდი, მისი ხმა ისევ ისე მართობდა, ლენინსავით. ვიოლეტა, ვიოლეტა, — იმეორებდა მღელვარედ, ხელებს მიკოცინდა. მეც ვერ ვუბედავდი, აღფრედი დამეძახა მისთვის, გულით კი მიწოდდა, ოღონდ სიმღერის დროს თვალს არ ვაშორებდი და ისიც, რასაკვირველია, ხვდებოდა, მას რომ ვუმღეროდი, ჩემი ნამდვილი აღფრედი ის იყო. ვიოლეტა, მომეცი ნება, ყველაფერი მოუყვე შენს კანონიერ მეუღლეს, ის ინტელიგენტი, კეთილშობილი, შეგნებული ადამიანია, ყველაფერს გამიგებს, შეუძლებელია თანაგრძნობით არ მოეკიდოს ჩემს მხურვალე და წრფელ სულისკეთებასო, — ჩამესმოდა მისი ხმა, გაცილებით ძვირფასი და ამაღლევებული, ვიდრე ნებისმიერი ხაოპერო არია. თვალდახუჭული ვუსმენდი, ნელა და აუჩქარებლად გამოვლიოდი საამო გარინდებიდან, ო, ჩემო რაინდი! — მას შემდეგ, რაც „აივენგო“ წავიკითხე, ეს სიტყვა ალბათ ყველა სიტყვაზე მეტად მიყვარდა, უცნაურადაც მაღლევებდა, როგორც ყველაფერი, რაც კი ჩვეულებრივ ყოფაში არ არსებობს, — ო, ჩემო რაინდი! — გავიმეორე, — როგორ არა, როგორ არა, ის შენ ნამდვილად გაგიგებს, მაგრამ სხვები, სხვები რას იტყვიან, ისინი ზომ ჩემი შეგნებული ქმრები არ არიან-მეთქი! არა, არა, ნუ ეტყვი ნურაფერს, ნუ დამიკარგავ, ნუ გამიქრობ, ნუ გამ-

იფანტავ ამ ილუზიას, რომ ჩვენ ორმა შეეძვლით და თავი დაგვიწყობთ იმ ბრიყვულ გეომეტრიას, რასაც სიყვარულის სამკუთხედი ჰქვია და რომელშიაც, როგორც საკანში, კაცობრიობის უმეტესი ნაწილი გმინავს-მეთქი. არადა, იმავე დღეს ჩემი კანონიერი მეუღლე მუუბნება, მე ყველაფერი ვიცი, ჩემო ჩიტუნიაო. რაო? — გამიკვირდა, — ყველაფერი იცი? დიხაც, რომ ვიციო. მაინც რა, რა იცი-მეთქი? — ჩავეკითხე, — მაინც რა იცი ამისთანა, განა მე შენთვის როდისმე რამე დამიმალავს? ამ კაცმა, ანუ ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ ან სიტყვა „გამალიანებს“ შნიშვნელობა არ იცოდა, ანდა მეხუმრებოდა. ზოგიერთის ხუმრობა კი, მოგეხსენებათ, თქვენ მტერს! ყველაფერიო, — გაიმეორა, — დიხაც, ყველაფერი ვიციო! ეს ისე მტკიცედ წარმოთქვა, ვიფიქრე, ა მეშველა, შეიძლება თმითაც კი დამითრიოს! — ანუ ისეთი რამ მოვიწოდებ უცებ, რაც ჩვენს ცოლ-ქმრულ ურთიერთობაში, რასაკვირველია, წარმოუდგენელი იყო. მერე-მეთქი, მერე? — ვუკვირე. იმან კი, ანუ ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, ამის სანაცვლოდ, რა მერეო, რატომ მეკითხებიო? არაფერი-მეთქი, არაფერი? — გავიბრძოლე, იქნებ ადამიანად მექცია, — სრულიად არაფერი? არ მესმის, რას მეუბნებიო! ნუ მაწვალავ, ნუ! — შევძახე, — ო, რა დესპოტი ხარ! გაიბადრა. ხმაურით ჩაყლაპა ნერწყვი. დაკვირვებისხარ — კაცებს დესპოტობა მამაკაცურ ღირსებად მიაჩნიათ, არადა, მოგესხენებათ, მამაკაცური ღირსება სულ სხვა რამ არის. მამაკაცი, — მითხრა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, კიდევ რალაცის თქმა დააპირა, მაგრამ პირზე ხელი ავაფარე. ხელისგულზე მაკოცა. მოდი, მომიახლოვდი, ჩემო კეთილო მამეო, მოდი, მუბლზე გვაბობრო, — მღელვარებისგან ძლივს ამოეთქვი ეს სიტყვები. ჩემს კანონიერ მეუღლეს გული აუწყვლიდა: არნოლდი ჩემო მშაო, — და ახლა ხედმეტი სახელით აშკარად ნახამოვებმა, ნერწყვი ძლივს ჩაყლაპა და გაავრძელა, — ვერ უყურებ,

ჩემზე რა უთქვამს — ნამდვილი ინტელიგენტიაო, კეთილშობილიაო, შეგნებულაო, — ჩემს მონაყოლს იმეორებდა, — აი, რა აკლია ჩვენს ახალგაზრდობას, — გააგრძელა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, — აი, რა უნდა ისწავლოს მან არნოლდისთან ადამიანებისგან. დიდი მადლობა, არნოლდ, დიდი მადლობა! — შესძახა პათეთიკურად და ხელზე დაშეკონა, მაგრამ მაშინვე გამოვვლიჯე ხელი, გამოვვლიდი მჭონდა, ამ დროს ჩაძინება იცოდა. პირველად ცოლობა რომ მთხოვა და ჩემგან თანხმობა მიიღო, დაიჩოქა, ხელი გამომართვა და როგორც მწყურვალი — წყაროს, ისე დაეწაფა. კარგახანს ვიდექით ასე. მერე თავისუფალი ხელი თავზე გადავუსვი, ვითომ მიეფერე, ნამდვილად კი მოვსინჯე, პარიკი ხომ არ ახურავს-შეთქი. ის ხელი კი, რომელზედაც მისი მძიმე თავი ესვენა, ნელა გამოეწიე. გათავისუფლება ვცადე. გამიჭირდა. უცებ მივხვდი — ეძინა! ბავშვითი უზრუნველად ფშვინადა, ჩემს ხელზე ლოყადასვენებული.

პარიკს არნოლდი ატარებდა, უხდებოდა კიდევ, თითქოს დღის მუცლიდან პარიკით მოველინა ქვეყანასო. ინგლისელი ლორდებით თუ მოსამართლესავით, გამოჩრეულსა და ზეადიერს ანიჭებდა. როცა ჩემს გვერდით ეძინა (კვირამი ორი დღით ჩემი კანონიერი მეუღლე თავისი კუთვნილი ქარხნის დასახელებად რაიონში მიემგზავრებოდა), მის პარიკს ეუთამაშებოდი, ვუფერებოდი, გულში ვიხუტებდი, ხან ჩემი ხმით, ხან თოჯინასავით ვეტიკტიკებოდი — ერთმანეთს ბევრ საინტერესო ამბავს ვუყვებოდი. აბა, შე საძაგლად საყვარელო ბავშვო, — ვუბნებოდი ენის მოჩლექვით, — მომეყვი, როგორ გუფერება ქალბატონი ლიანა. ლიანა არნოლდის მეუღლეს ერქვა. სამი შვილის დღას ბავშვებისა და ოჯახის მეტი არაფერი აინტერესებდა. შინიდან ვერ გამოიყვანდი. ტელევიზორში მარტო მექსიკურ სერიალებს უყურებდა. არა, არ მძულდა, ან რატომ უნდა მძულებოდა.

როცა როგორც ქალი ჩემი მეტოქე არ იყო. ჩვენ პლატონურად მიყვარულნი ვაკავშირებდით, მითხრან არნოლდმა მე, რასაკვირველია, ვიცოდი, რასაც ნიშნავდა პლატონური სიყვარული, მაგრამ ბავშვები, ანუ მათი შვილები, მიშლიდნენ ხელს, რომ დაემშვიდებულეყავი. იქნებ, რაც მე მგონია, ის არ არის პლატონური სიყვარული-მეთქი. იქნებ ეს პლატონური სიყვარულის უცნაური, ჩემთვის უცნობი სახეობაა-მეთქი. ოპერაში ვაციკითხე, როგორ სიყვარულს ჰქვია პლატონური-მეთქი. თქვენ წარმოიდგინეთ, არავინ იცოდა. ბალერინებმაც კი. ქალბატონი ლიანა არ მეფერებო, შემომწიველებდა ხოლმე პარიკი. რატომ, რატომ, რატომ, როგორ შეიძლება ასეთ საყვარელ, ასეთ ლამაზ არსებას არ მიეფერო, — თან ვკოცნიდი და გულში ვიკრავდი. ბედნიერი ვიყავი, რადგან იმასაც ვგრძნობდი, რომ არნოლდი მთლიანად ჩემი იყო, ჩემი, ჩემი, ჩემი! სიყვარული ხომ საშინელი კრძო მესაკუთრია! და იმასაც კხვდებოდი, რომ ჩემი მეფობის ეპოქა იწყებოდა და არა მარტო ჩვენს ურთიერთობაში, არამედ ოპერის სახელმწიფო თეატრშიც.

დღით უკვე წასასვლელად გამზადებული არნოლდი საწოლთან დაინოქებოდა და თავს მომიშვერდა. მე მელოტზე ვაკოცებდი, თითქოს დროებით გათავისუფლების ცნობას ბეჭდს ვუსვამდი და ჩემი ხელით ვახურავდი პარიკს. და მაშინვე ჩემს თვალწინ თითქოს მეორე არნოლდი ცოცხლდებოდა — ზეიადი, წარმატებებით განებიერებული და ამიტომაც თვითდაჯერებული და მკაცრი, რაც მე ძალიან მშობლავდა და მახარებდა, როგორც ხელოვანს თავისი ქმნილება. არნოლდი გონიერებას ემოციაზე მალდა აყენებდა, რაც, თქვენ წარმოიდგინეთ, მომწონდა კიდევ, რადგან მის მტკიცე და შეუვალ ნებისყოფაზე მეტყველებდა, ეს კი, დაპითანხმებით, ქალებს ძალიან მოგვწონს, როგორც საერთოდ ვველაფერი რაც იშვიათია. არნოლდისგან განსხვავე-

ბით, თუმცა, მასთან არ ვამხედლი, ჩემთვის ყველაზე დიდი გონიერება სიყვარული იყო, რაც არ უნდა რქქოდა მას, თავის საქმეს ერთნაირი ძალითა და წარმატებით ასრულებდა. კასიუს კლეი მუჰამედ აღი რომ გახდა, ამით მის მოკრივეობას რამე დააკლდა? ასეთი სპორტული მაგალითი ჩემგან შეიძლება გაგიკვირდეთ, რადგან ჯერ იმის თქმაც ვერ მოვასწარი, ტელევიზორში მხოლოდ კრივისა და ჭიდაობის ყურება რომ მიყვარს, ანუ კაცების სიბრიყვით ვტკბები. სხვათაშორის, ძალიან შეეწუხდი, ქალებმაც რომ დაიწყეს ჭიდაობა და ფეხბურთის თამაში. თუკი ქალს რაიმე დაღუპავს, ანუ ტახტიდან ჩამოაგდებს, ეს კაცების მიბაძვა იქნება. ქაღმა არასოდეს არ უნდა დაივიწყოს, რომ ნამდვილად ძლიერი არსება ის არის, ოღონდ ეს კაცებს არ უნდა გაუმხილოს. დე, იფიქრონ საკუთარ თავზე, რაც უნდათ. მე ქალი ვარ, ჩემთვის ყველაზე დიდი სიხარული ალბათ ის არის, კაცები ჩემთან კარგად რომ გრძობენ თავს. იციო, — მეტყოდა ხოლმე ჩემი კანონიერი მეუღლე, თითქოს მებოდიშებოდა, — შენს გვერდით, შენს ახლოს ძალიან კარგად მძინავს, მშვიდად, ბავშვობაში მძინავს ასე კარგადო, — და იძინებდა. მართლაც, ჩემს გვერდით ყოველთვის კარგად და მშვიდად ეძინა, გაუტეხელი ძილით, თქვენ წარმოიდგინეთ — საწოლშიაც კი! აი, არიოლდი კი სულ სხვანაირი ვახლდათ: დილაძე, ჭაბუკური ცეცხლითა და შემართებით, ჩვენს საერთო საწოლში ვალერსებოდა თუ გლუვდა... „ტრავიატას“ პარტიტურას! თქვენ რა იფიქრეთ? არა! სადაც მე ვარ, იქ სხვა ქალი არ არსებობს! მე მოთმინებით ვიტანდი მის ასეთ გახელებას ვერდის უკედვეი ქმნილებით, თუნდაც იმიტომ, რომ იქიდან იყო ამოზრდილი ჩვენი რომანი, თუმცა, რასაკვირველია, მასთან არაერთი გარეგნული მსგავსება არ ახასიათებდა. ამასთანავე, იმ დროს, რატომღაც, რაღაც იდუმალი ძალის

ნებით, მახსენდებოდა ჩემთვის ბოლომდე ამოუხსნელი სიტყვა „პლატონური“, შეიძლება იმიტომაც, რომ გუძანით ვგრძნობდი, არამარტო ეს მუსიკა, მზეში ამოვლებულ ოქროს ჩანჩქერს რომ ჰგავდა, საერთოდ ჩემი კონკურენტი არავინ, არავინ არ იყო არც შინ, არც გარეთ, არც თეატრში, არსად! ემბრანებლობდი ერთბაშად უფლად, ლალად და უშფოთველად. ჩემს კანონიერ მეუღლეს არასოდეს უკითხავს, სად ვიყავი, რატომ დავიგვიანე. ჩემი პროფესიის გამო, ისედაც გვიან ებრუნდებოდი ხოლმე, მაგრამ ბოლო დროს, უკვე თქვენთვისაც გასაგები მიზეზით, გაცილებით უფრო გვიან, ვიდრე ჩვეულებრივად. ისე შემოიპარები შინ, თითქოს თავი შემოკუნკულდაო, — მეტყოდა ხოლმე ჩემი კანონიერი მეუღლე, — ნუ ხარ ასეთი მორიდებული, ნუ გეშინია, არ გამაღვიძებო. ამას კი მართალს ამბობდა, ტყუილი არ იცოდა, არც ჭირდებოდა, კარგად გვესმოდა. ვუკვებდით ერთმანეთს. მხოლოდ ერთხელ, როცა, მართლაც, ძალიან გვიან, თითქმის გამოენისას დავბრუნდი, გამოშხედა დერეფანში, სადაც პალტოგაუნხელი ვიჯექი და მოხილური თი არიოლდს ველაპარაკებოდი. ის ის იყო შინ მომაცილა და ახლა ოპერაში ბრუნდებოდა, სადაც იძინებდა ხოლმე თავის კაბინეტში. სად იყავი, ჩემო ჩიტუნიაო? — მკითხა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, მე მგონი, წამოცდა, ანდა ისე, ზრდილობისთვის დაინტერესდა, რაღაც ხომ უნდა ეთქვა! რა თქმა უნდა, ძალიანაც კარგად იცოდა, სად და ვისთან ერთად ვიყავი. ნახევრად ეძინა, თორემ „ჩიტუნიათი“ არ მომმართავდა, რაც ერთხელ სასტიკად აუკრძალე. ამ „ჩიტუნიას“ გულისთვის ყველა ჩიტი შევიძლე. ტუნზე თითი მივდე, გაწმული-შეთქი, ვანიშნე. იმანაც, რატომღაც, ტუნზე მიიღო თითი და თითისწვერებზე გაიძურწა, შებრუნდა თავის ოთახში. არა, არა, მანამდე ისიც თქვა, ერთი მანქანას დავხელავო, მაგრამ, ეტყობა, ფანჯარასთან მისვლა

დაეხარა. ასეთი კარგი, ფუნქულა მარე მყავდა შინ. ზოგჯერ ძილში წამობოდებდა: მანქანა! მანქანა! - გული შემეხებოდა. სამოთხეში ეს პრობლემა მოგვეხსნა. საერთოდ, არაფერი გვაწუხებდა. მადლობთ, ღმერთო!

ზომ არ დაიღალეთ? ცოტა ზომ არ დაგვესვენა? არა? მადლობთ. მაგრამ თხრობა დროებით მაინც უნდა შევწყვიტოთ. გატყობთ, ერთი სული გაქვით, ისეთი რამ მკითხოთ, რაც ძალიან გაინტერესებთ, მაგრამ გერიდებათ, ვერ გაგიბედავთ, ზომ მართალია? არადა, რაც თქვენ გაინტერესებთ, ძალიან ბუნებრივია და ლოგიკურიც. ამიტომ გასუსობთ: არა, ქალბატონებო და ბატონებო, არა! ო, რა შწარედ ცდებით! არასოდეს, არასოდეს, არც ერთი კანონიერი მეუღლისთვის არ მიღალატია! არასოდეს! ყველას ერთნაირად თავიანთე ვაფრთხილებდი: თუ გინდა ღირსეული მეუღლეობა გაეწიო, ერთგულებას ნუ დამავალდებულებ. არც სიყვარულსა პროზოვ, მხოლოდ ზრუნვას ჩემისთანა უმწურო, ფრთოსან არსებაზე. შეგვარებული ქმარი სიცოცხლისთვის სახიფათოა, ბოლოს და ბოლოს, დეზღემონას პარტია მაქვს შესრულებული! არ დაგავიწყდეს, ჩემო კარგო, ქალი სამშობლოსათვის, მისი გულისთვისაც უნდა შეგეძლოს თავის გაწირვა. ამიტომ კარგად დაფიქრდი, ვიდრე მერიის დავთარში ხელს მოაწერდე საკუთარ განაჩენს! აი, ასე ვაფრთხილებდი ყველას სათითაოდ, რადგან ამ ქვეყნად თუკი რამეს ვერ ვიტან, ყველაზე მეტად ტყუილს. არ შემიძლია ადამიანს, თუნდაც ის კანონიერი მეუღლე იყოს, ვატყუებდე და თან თვალბში შევკვეტირდე. საერთოდ, ადამიანს არ უნდა თხოვო ის, რისი შესრულებაც ნამდვილად არ შეუძლია. რაც შეეხება ქალისა და სამშობლოს შედარებას, ალბათ ხედებით, მე არ შეკუთვნის, ჩემი ერთი შემოღილი თავიანთსმცემლის წიგნიდანაა, რომელსაც თვითმფრინავში კვითხულობდი ალაგ-ალაგ, დროის გასაყვანად. ოღონდ ეს სი-

ტყუები რატომღაც მომეწონა და დამამახსოვრდა...

ახლა, თუ ნებას მომცემთ, თხრობას გაავარძელებ: მამ, ასე - მე და ჩემი კანონიერი მეუღლე ბაღში, კაფეში ვსხედვართ. მარე სასიამოვნოდ ფშვინავს, სასიამოვნოდ, თუნდაც, იმტომ, რომ თითქოს აბსოლუტური უსაფრთხოების დამადასტურებელია: აქ არაფერი მოულოდნელი და, მითუმეტეს, უსიამოვნო არ შეიძლება მოხდეს! ისმის წყნარი მუსიკა. ირგვლივ ხალხი დასეირნობს. ქალები - პუმ პუმ პუმ - ვითომ კოცნიან ერთმანეთს, კაცები მაშინვე ანეკდოტების მოყოლას იწყებენ და ხმაშაღლა, გულიანად იცინიან. მე თუ მკითხავთ. ზოგიერთი ანეკდოტი სასაცილო კი არა, სატირალია, აი, თუნდაც ეს, საერთო ხორზოცში, სიცილისგან ცრემლმორეულები რომ იმორებენ: ცოლთან წოლითი რეკიმი მაქვს დანიშნულიო. ზო, კინაღამ დამავიწყდა - აქ ყველა თავის ენაზე ლაპარაკობს და მიუხედავად ამისა, ერთმანეთისა მშვენიერად ესმით...

ცოტა ხნით ჩუმდება

- გულწრფელად მითხარით, ოღონდ ნამდვილად გულწრფელად. გჯერათ, რასაც გიყვებით? დარწმუნებული ვარ, არ გჯერათ და, თქვენ წარმოიდგინეთ, სწორედაც იქცევით, რადგან არც მე გჯერა. მაგრამ რას იზამ - ყველაფერს ისე გიყვებით, როგორც მოხდა. დაკვირვებინართ - ზოგჯერ ფაქტი უფრო ძნელი დასაჯერებელია, ვიდრე ზღაპარი. ზო, რას ვამბობდი? გამახსენდა - მარე ფშვინავს, მე კი ნეტარებისგან თვალმოდულული, მზეს ვეფიცხები. და უცებ-

გულზე ხელს იტაცებს. ჩუმდება

დაძაბული პაუზა

- და უცებ ძალიან ნაცნობი ხმა შემომესმა: უკაცრავადო და ვიდრე თვალს გავახედდი, ისეთმა ჭრუანტელმა დამაბარა, როგორც სცენაზე.

არის შესრულების წინ და უფრო მეტიც — კინალამ აემღერდი, მაგრამ თავს ვებღიე და თვალი გვაგახილე. ბატონო? — ვიკითხე იქამდე, ვიდრე ახალმოსულს დავინახავდი და — ვიმე! ჩემს წინ არნოლდი იდგა! დიახ, არნოლდი! სკამის ზურგს ორივე ხელით ჩაფრენოდა, როგორც კატერინის მოაჯირს ღელვის დროს. და მართლაც, თითქოს ქვეყანა ატორტმანდა. შეიძლება თქვენს მაგიდასთან ჩამოვჯდო? — იკითხა მორიდებით. რა თქმა უნდა, — ძლივს ამოვთქვი რამდენიმე სიტყვა, — შეიძლება, დაბრძანდით, — და მაშინვე ვიკივლე კიდევ: არნოლდ, ძვირფასო! შენც აქა ხარ? — ისე შემომხედა, კინალამ წაივიციე, კიდევ კარგი, ვიჯექი. მაშ, მე არნოლდი მქვია? — სკამი გამოსწვია და დაედა. ფეხი ფეხზე გადაიღო და გულხელი დაიკრიფა. ასე შლიდა ჭკუაზე ქალებს. ვინმეს ხომ არ მიმამსგავსეთ, ქალბატონო? — მკითხა წყნარად. ნუთუ ის არ არის? — მიჩხვლიტა რაღაცამ გულზე მწარედ. არა, არა, შეუძლებელია, ჩემს არნოლდს როგორ ვერ ვიცნობ, წარმოუდგენელია! რა ხდება, რა? — აშკარად მისთვის სრულიად უცხო ვიყავით მეც და ჩემი კანონიერი მეუღლეც, რომელიც ძალიან კარგად უნდა სცნობოდა, თუკი, რასაკვირველია, მართლა არნოლდი იყო და არა სხვა, თუნდაც, მისი ორეული. ოფიცინტ გოგონას ფორთოხლის წვენი შეუკვება და მკითხა, თქვენ აქ დიდხანია ისვენებთო? მანამდე დასვენება არავის უხსენებია. სხვებივით, მეც დარწმუნებული ვიყავი, რომ აქ კი არ ვისვენებდით, არამედ უცხოვრობდით. ჩვენ აქამდე არსად შევხვედრივართ? ვკითხე გაუბედავად, ხმის კანკალით. არა, სამწუხაროდ, არა. თუქა, — დამაკვირდა, — არა, ნამდვილად არ მახსოვს. საერთოდ არაფერი აღარ მახსოვს, მხოლოდ ის, რომ დირიჟორი ვარ. — არნოლდ, — წაიწურხულე და ახლა მართლა წამივიდა გული. თვალი რომ გვაგახილე, ორივე — არ-

ნოლდიც და ჩემი კანონიერი მეუღლეც — თავზე მადგა. რა დამეძარია? — ვიკითხე ღიმილით. ჩანთიდან სუხამო ამოვიღე და უყუნოსე, — სადა ვარ? — გულის წასვლა ქალისთვის ყველაზე ნაკლებად სახიფათოა იმ უამრავ განსაცდელს შორის, რაც ყოველ ნაბიჯზე ელოდება. მე ხშირად მიმდის გული. ერთხელ სცენაზეც, სპექტაკლის დროს წამით დავკარგე გონება, რადგან ჩემი პარტნიორი ტენორი, ასრომოცდაათ კილოს რომ იწონიდა და მკლავებში ვყავდი ჩაბლუჯული, მღეროდა და თან...

პირზე ხელს იფარებს, სიცილით

— მერიდება! ხო, ხედებით? თანაც ისე მქუხარედ, რომ არნოლდმა ორკესტრის ორმოდან გაკვირვებულმა ამოგხედა. „ჩემთანა ხარ, ჩემო სიცოცხლე“, — მომფერა ჩემი კანონიერი მეუღლე. არნოლდი თავის ადგილას დაბრუნდა, რატომღაც შუბლმეორული და მოღუშული. მე ვზედავდი მის, კრეისერის ცხვირით, ბასრსა და ლამაზ პროფილს და მიხდოდა მეყვირა: არნოლდ, არნოლდ, ძვირფასო, ეს მე ვარ, შენი ელი, შენი ვილიეტა! სინამდვილეში კი სულ სხვა რაღაც ვთქვი: ბატონებო, სხვათა შორის, მეც დაველევი ფორთოხლის წვეს. ახლავე, ახლავე, მე თვითონ მოვიარებინებ, ჩემო საუნჯე, — დაფაცურდა ჩემი კანონიერი მეუღლე. ამ „საუნჯის“ გამო საშინლად შემრცხვა არნოლდის, თან ჩემს თავს შევეწყვრი, რატომ ღელავ, შე სულელი, ცოცხალი ხომ არა ხარ-მეთქი! მართლაც, თავი ისე დავიჭირე, თითქოს მეც ვერ ვიცანი, თითქოს პირველად ვზედავდი. მიკვირდა კი, რად ჭირდებოდა ჩემთან, თუნდაც, ჩემს კანონიერ მეუღლესთან ასეთი თამაში? მაგრამ მაინც ვერ მოვიმინე და მაინც ვკითხე, უფრო სწორედ, გაუუმორე, — ნუთუ, ნუთუ ჩვენ ადრე არასოდეს შევხვედრივართ, ძალიან ნაცნობი სახე გაქვთ-მეთქი. პასუხის ნაცვლად, ახლა იმან მკითხა, დარწმუნებული ხართ,

არნოლი რომ მქვიაო? თავი ისე გაეჩინე, თითქოს თან ვეთანხმებოდი და თანაც არა. არნოლდ, არნოლდ! — თავისივე სახელი ხმამაღლა რამდენჯერმე გაიმეორა, მაგრამ ეტყობა, ამ სახელმა არაფერი უთხრა, ეს კი თქვა, ამ სახელს კერასოდეს ვერ ვიტანდიო. მერე მკითხა, თქვენ ვინ ბრძანდებითო? მე ვლი მქვია, სოპრანო ვარ-მეთქი. რატომღაც მომეროდა მეთქვა, ძალიან ცნობილი სოპრანო რომ ვიყავი და ერთხელ პარიზშიც მიმიწვიეს, დიუმას იუბილეზე. ქართველმა ვიოლეტამ დიუმას აჯობაო, წერდა „ფიგარო“, თითქოს მომკერდებს კი არა, დიუმას ვეჯიბრებოდი სიმღერაში. ამ დროს ჩემი კანონიერი მეუღლე დაბრუნდა, მაგიდაზე ჩემს წინ ხელსახოცი დააფინა და ზედ ჭიქა ფრთხილად, რადიკნაირი მონიწიებით დადგა. ეს ჩემი კანონიერი მეუღლეა-მეთქი, — ვუთხარი არნოლდს. კარგია, რაღაც კიდევ რომ დარჩენილა ამ ქვეყნად კანონიერიო, — თქვა არნოლდმა. თქვენ ცოლი გყავთ? შევაპარე, არა, არა მყავსო. იქნებ არ გახსოვთ-მეთქი? რომ მყოლიდა, უსათუოდ შემასოვრებოდაო. ამკარად ტყუოდა, თანაც უსივინდისოდ. კი, აბა, გემასოვრებოდა! — გამოვავაჯვრე გუნებაში. პლატონს თუ იცნობთ-მეთქი? პლატონი, პლატონი, — გაიმეორა რამდენჯერმე, — არა, არ ვიცნობო. ქალებს უყვართ, კაცები რომ ტყუიან, ტყუიან და არ იციან, ქალის მოტყუება რომ შეუძლებელია, თუკი, რასაკვირველია, თვითონვე არ იტყუებს თავს. ქალი რომ შეგნებულად არ იტყუებდეს თავს, წარმოგიდგენიათ, რა მოხდებოდა! ყოველშემთხვევაში, კაცობრიობა ვერ გამრავლდებოდა. მაგრამ ერთი კია, ვიდრე კაცი გატყუებს, ანუ ცდილობს, მოგატყუოს, ეს იმას ნიშნავს, მისთვის სულერთი არა ხარ. არნოლდ, არნოლდ, — უთხრა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ დიმიონარევი საყვედურით, — ნუთუ მართლა ყველაფერი დაგავიწყდათ? რა უნდა მხსოვებოდა, რა?! — შესძახა აღელვებულმა არნოლდ-

მა. სახე ჩამოუგრძელდა, უცებ ჩემს თვალწინ დაბერდა. არა, ამის უფრობა არ შემიძლო! მეშინია, — თქვა ჩუმიდ. რისი? — გაიცინა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, — აქ რისი უნდა გეშინოდეთ? არ ვიცი, არ ვიცი, — მხრები აიჩქა არნოლდმა, — იქნებ საერთოდ არ მჭონია წარსული? — იკითხა ჩუმიდ. ასეთი გაჩნდით? — ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ ისევ გაიცინა. ღმერთო ჩემო, ამ კაცს თუ არ სძინავს, იცინის! არ ვიცი, — უპასუხა არნოლდმა, — ეტყობა, მახსოვრობა დაკარგე. კარვით ერთი, ისე ლაპარაკობთ, თითქოს თქვენც ჩვენსავით ავტოკატასტროფის წყალობით არ იყოთ აქ! გეყოფა, ნუ შეაწუხებ ბატონი, — შეუწყვერი ჩემს კანონიერ მეუღლეს. რა თქვით? — გამოცოცხლდა არნოლდი. დიას, ოღონდ ცალ-ცალკე, — ვერ გავაჩუხე ჩემი კანონიერი მეუღლე, და თქვენ მაინც ყველაფერი გახსოვთ? — სახეში შეაშტერდა არნოლდი. რას ჰქვია გვახსოვს! რა თქმა უნდა, ყველაფერი მშვენიერად გვახსოვს, — ჩემი კანონიერი მეუღლის მაგიერად ვუპასუხე მე. თქვენ ბრძანეთ, — არნოლდი ისევ ჩემს კანონიერ მეუღლეს შესცქეროდა. — ცალ-ცალკეო, როგორ მოხდა ეს? ჩვეულებრივად, — ისევ გაიცინა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, — ერთმანეთს დავეჯახეთ, ოღონდ სხვადასხვა მანქანაში ვისხედით. ვერ მოვითმინე, ისევ ჩავერე მათ ლაპარაკში, თქვენ მანქანას მართავდით, მე კი თქვენს გვერდით ვიჯექი, — ვთქვი და გვერდზე გავიხედე, ვიცოდი, ახლა მე შემომამშტერდებოდა თავისი გამგმირავი თვალებით, ამას კი ვვლარ ვაუტრებდი, — აღარ გახსოვთ? — დავემატე ცოტა ხნის მერე. თქვენ? ჩემს გვერდით? — ისე გაიკვირვა, სიძარბოვით გითხრათ, მეწყინა. ამიტომ შეუტე კიდევ: დიას, თქვენს გვერდით ვიჯექი და თავი თქვენს მხარზე მდო. ჩემს კანონიერ მეუღლეს კი ჩვენს შემხედრ მანქანაში საჭესთან ეძინა. კი მაგრამ, მე ვინა ვარ თქვენი? ნათესავი? — ახლა

ორივეს შემოგვეკეროდა რიგიფობით. პასუხის ნაცვლად გადავიკისკისე-მაშ, ქმარს ღალატობდით? — არნოლდმა მრისხანედ შეჰყარა წარბები. რას ამბობთ! — შევძახე, — არასოდეს არც ერთი ქმრისთვის არ მიღალატა, ვე როგორ მაკადრეთ! ჩემმა კანონიერმა მეუღლემაც უკმაყოფილოდ ჩაიქნია ხელი: ეჰ, არნოლდ, არნოლდ, აბა, რას ამბობთ, გეკადრებთ? როგორ შეიძლება, — ვთქვი მე, — თან არნოლდს კი არა, ჩემს კანონიერ მეუღლეს ვუყურებდი, — ქმრის ღალატად მივიჩნიოთ ის, რაც თავად ქმრის მიერაა ნებადართული?! — ამას რომ ვამბობდი, ჩემი კანონიერი მეუღლე თანხმობის ნიშნად თავს მიქნევდა. ხოო, — თქვა ცოტა ხნის დუმილის მერე არნოლდმა, — ეტყობა, მე, მართლაც, ყველაფერი დამავიწყდა...

არნოლდი ცოტა ხანს კიდევ იჯდა ჩვენს მაგიდასთან, მერე ბოდიში მოვიხადა და წავიდა. ღრმად ჩაფიქრებული მიდიოდა და თან თითქოს პირჯვრის გადასაწერად შეკრული სამი თითით ჰაერში რაღაცას წერდა თუ ხატავდა. მე კი, მიუხედავად ყველაფრისა, მაინც ძალიან კარგ გუნებაზე ვიყავი — არნოლდი ვიპოვე! მერე რა, რომ აღარაფერი აღარ ახსოვდა, მერე რა, მერე რა, სამაგიეროდ მე გამახსენდა ის ბედნიერი წამი, როცა ზუსტად კატასტროფის წინ, მანქანაში, მის მხარზე თავმიდებულმა ვიგრძენი, იმასაც ვუყვარდი...

მერე მე და ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ იქაურ ჰაიდ პარკში გავისივრეთ. უამრავი ხალხი ირეოდა და მათ შორის, რასაკვირველია, უამრავი დიდებული პიროვნება. ვისი სურათებიც სასკოლო სახელმძღვანელოებსა თუ ჟურნალებში მენახა, ადვილად ვცნობდი, უმრავლესობა კი უცნობი იყო და ამიტომაც, ნუ გაგიკვირდებათ, უფრო სანიტერუსო, ვიდრე, თუნდაც, საქვეყნოდ სახელგანთქმული ადამიანები. აი, თუნდაც, ნეტავ ვინ არის ის ძალაღი, ჭლარა,

სევდიანი მეზღვაური, საზაფხულო კაფეში, ყოველთვის მარტო, რომ უნის ყველაზე განაპირა მაგიდას? ჩემს დახახვანე უსათუოდ წამოდგება. დგას გაკვირული, თითქოს ალღუშს იღებდეს. სევდიანი თვალებით მიმაცილებს. მუხლებამდე გრძელი მუნღირი აცვია. მკერდზე ორმწკრივად ლითონის ლილები უბრწყინავს. ასევე უბზინავს სქელი ტყავის ქამრის უზარმაზარი ბალთა, რომელზედაც ღუნაა ამოტვიფრული. დგას უძრავად, ქნდაკებასავით. მარტო ნესტოები უთრთის, ანუ არა მარტო ცოცხალია, არამედ ღელავს კიდევ, მარცხენა მკლავზე კოკარდიანი ქუდი დაუსვენებია, საყვარელ ფინიასავით. თვალს არ მამორებს. ადმირალის ბრძანების მოლოდინში განაბული მთელი ფლოტი შემომტყერის თითქოს. ვიკითხე, ვინ არის ეს სიმპათიური და სევდიანი კაპიტანი მეთოქი. ჯეიმს კუკიაო, მაისუსეს, მაგრამ ალბათ მეზუმრენ — პაპუასების შეჭმული კაცი საპოთხეში როგორ მოხვდებოდა, ან მე როგორღა შემიყვარებდა?

ჯერ იქაურ ტბაზე ვისივრეთ ნავით. მერე ზურმუხტისფერ მღვლოზე ფეხშიშველი დავბოდი. ფეხსაცმელები ჩემს კანონიერ მეუღლეს ეჭირა, გულში ჩაკრული. მე ირგვლივ ვუბუნდი, როგორც ცხენი — მწვითრელს, მანქნეზე. მერე ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ პიჯაკი გაიხადა და ძირს დააფინა. ერთმანეთზე ზურგით მიყრდნობილნი ვისხედით. ჩემს კანონიერ მეუღლეს ეძინა. მე არნოლდზე ვფიქრობდი. მერე აუჩქარებლად, ნება-ნება წამოვედით შინისკენ. სულ დამავიწყდა, მეთქვა: იქ შესანიშნავი ბინა გექონდა, ბინა კი არა — მთელი სახლი, თავისი პატარა, კონდრით გადახასხასებული ეზოთი, სწორედ ისეთი, მე რომ აქ მინდოდა მქონოდა. მოესივრნობდით სვეთ-სვეთებით, მართლაც რომ, მოგარაკვეთივით. აქა-იქ სახელდახელოდ შეკოწიწებულ პაწაწინა ტრიბუნებზე ორატორები შემდგარიყვნენ და თავისთვის ქადაგებდ-

ნენ, რადგან მსმენელი არც ერთს არ ჰყავდა. — მხოლოდ ერთი ორატორის წინ იდგა ვიღაც მოკლეშეხსნაშიანი, თმაგაჩნილი კაცი. შორიდანვე მიგრძნო გულმა, ორატორი არნოდლი იქნებოდა, მსმენელი კი, კინაღამ ჩავიკეცი — ბეთოპოვენი! ზუსტად ისე გამოიყურებოდა, როგორც ჩვენს თბილისურ ბინაში კედელზე ჩამოკიდებულ სურათზეა. როიალთან, კედელზე სამი ლურსმანი გვაქვს მიჭედებული, ორზე ვერდისა და ბეთოპოვენის სურათები ჰკიდია, მესამეზე კი იმ ქართველი კომპოზიტორის სურათს კვადრატზე ხოლმე, რომელსაც ვახშმად ველოდებით. გაიღვიძე — გადაეწურე ჩემს კანონიერ მუღლეს, — ღმერთო, რატომ ფოტოაპარატი არ წამოვიდე! დაღერებელი, კუშტი ბეთოპოვენი ერთი ხელით ყავარჯენს ვერდობოდა, მეორეთი კი ყურზე მოზრდის რტა მიღო. ღრმა რევერანსით მივესალმე: მასეტრო! ჩემსკენ არც გამოუხედავს, ეტყობა, ჩვენი მისვლა ვერც კი შეამჩნია. პატარა ყუთზე შემდგარი არნოდლი კი, თითქოს პიმს მღერისო, მკერდზე ხელმიდებული ლაპარაკობდა:

არნოდს ბაძავს, მზნებარედ, პათეტიკურად

— გადავბათ არფის დაწვეტილი სიმები, მახვილივით გავაშიშვლოთ ფლეიტები და საყვირები და ამაყად თავაწეულნი, დავიმრათ, წამოვიდეთ ყოველი მზრიდან, რათა გალობის მასწავლებელივით აბუნად ავღებულნი კლასიკა უპატრონო მოხუცთა თავშესაფრიდან გამოვიყვანოთ და თავის სამეფო ტახტზე დავაბრძანოთ.

ჩვეულებრივად

— ამ სიტყვებს უკვე მერამდნედ ვისმენდი! ასე ქადაგებდა საწოლშიც, მანქანაშიც, კაბინეტშიც, რეპტიციანზეც და, ნუ გავცივინებთ, სამინისტროს ტუალეტშიაც კი, სადაც კრამიკულ ტახტზე მოკალათებული მინისტრი სიმელოდ ჰყავდა გამოჭერილი... ნუთუ,

ნუთუ მახსოვრობა დაუბრუნდა, — ვეჭირობდი, თანაც ეჭვით მიკომპობოდა გული, ნუთუ მატყუებდა, ნუთუ მახსოვრობდა კარგულ კაცს თამაზობდა. ეჭვი ჩურჩულით ჩემს კანონიერ მუღლესაც ვაგანდე, მიტყუებული ხელები ნიკაბთან რომ მიეტანა და ისე შესტკეროდა არნოდლს, მლოცველივით. არაო, გადმომიჩურჩულა, — არსებობს მექანიკური ჩართვაო. რას ნიშნავს მექანიკური ჩართვა-შეთქი? არ ვიციო. მხოლოდ ბეთოპოვენი იდგა ისევ ისე გორიზი და მოღუშული. ერთი პირობა ისიც კი გავიფიქრე, მაღამ ტუსოს მუზეუმის ექსპონატი ხომ არ არის-შეთქი, მაგრამ არა — დააცემინა! სიცოცხლე-შეთქი! ჩემსკენ არ გამოუხედავს, დიდი, წითელი ნაჭრით ხმაურით მოიწმინდა ცხვირი. ორატორმა სიტყვა დაამთავრა და ტრიბუნიდან ჩამოვიდა. მე და ჩემი კანონიერი მუღლე ტაშით შევეგებეთ. — ბრავო! ბრავო! იცით, ვინ გისმენდათ, — ვუთხარი არნოდლს, თქვენობით მივემართე, — ბეთოპოვენი! ბეთოპოვენი ვინ არისო? მკითხა. ისე მეწყინა, ისე მეწყინა, თითქოს ბეთოპოვენი ბიძაჩემი ყოფილიყოს. ეპ-შეთქი, — ხელი ჩავეჭიე, მაგრამ ყველანაირი ეჭვი უკვალოდ გაქრა. მერე სამივე ერთად წამოვივლი. სამივენი ისევ ერთად ვიყავით. — სამოთხის სამკუთხედი! გეომეტრიას მაინც ვერ გავქეცი. მივიხედე, ბეთოპოვენი ისევ იქ იდგა, ტრიბუნასთან, ისევ ისე ყურზე რტამიდებული...

გული სიხარულით მებერებოდა — ჩემი არნოდლი ჩემთან იყო. მართალია, მახსოვრობა დაეკარგა, მაგრამ მახსოვრობა რაღაც უნდოდა, როცა მე გვერდით ვვავდი. ჩემზე უკეთესს ვის და რას გაიხსენებდა! როგორი მადლობელი ვიყავი ჩემი კანონიერი მუღლისა — საჭესთან რომ არ ჩასძინებოდა, ყველაფერ ამას ხომ აეცდებოდი, ამ დიდებულ სანახაობას ხომ ვერ დავესწრებოდი, გაერთიანებული ოჯახის სიხარულს ხომ ვერ განვიცდიდი! ტყუილად კი არ უთქ-

ვამთ, ოჯახს დიდი გაფრთხილება ჭირდებაო!..

მთავარი ქუჩიდან ჩვენი სახლისკენ რომ გადმოვუხვიეთ (არნოლდი სადილად გვეყავდა დაპატივებული), სახელგანთქმული ფსიქიატრის, პერ ზიგმუნდის ჭიშკართან შევჩერდით. პერ ზიგმუნდი აივნის კიბეზე იჯდა. ჩე გვეარას პორტრეტადანი მათსური და ჯინსის შორტები ეცვა. ბანჯგვლიანი, ოქროსფრად ბზინავი ფეხები რეზინის ფლოსტებში წაყვარა. ჩვენი დანახვა აშკარად გაუხარდა: მობრძანდით, მობრძანდითო, — ჭიშკართან შევკვება. ეზოში რომ შევედით, ანა, შვილოო, — დაუძახა ქალიშვილს, რომელიც აუზთან შეზღონგზე იწვა და მზეზე შავდებოდა, — გამოგვხედე, მეზობლები გვესტუმრნენ, ლიმონათი გამოიტანეო. ანამ თავისი მაჯის საათი დაანახა და ზედ თითი დააკაუნა. აა, გასაგებიაო, — თქვა პერ ზიგმუნდმა. ამას რა ვაგება უნდოდა, ეს ყველა ენაზე ერთსა და იმავეს ნიშნავს: შენ ხომ არ გაგიყებულხარ, რა დროს სტუმარიაო! პერ ზიგმუნდი არნოლდს შეაკეჭრდა, თქვენ პირველად გხედავთო. არნოლდმა რომ პასუხი დაუგვიანა, მე მომიბრუნდა, — ეს ბატონი არ მეცნობაო. თან ჯიბიდან ვაშლი ამოიღო, ხელისგულით გადაწმინდა და გამომიწოდა, ვინდაო? არა, მაღლობო-მეთქი. აიღო და გემრიელად ჩაკბინა. არნოლდი კი იდგა და სადღაც სივრცეში იფურებოდა, დებილი ბავშვივით. ეს თქვენი თაყვანისმცემელია-მეთქი, — უთხარი პერ ზიგმუნდს, — ცნობილი მუსიკოსი. მართლაც, არნოლდი ხშირად ახსენებდა „ლიბიდოს“, რომლის მნიშვნელობა არ ვიცოდი, მაგრამ ეს ტერმინი პერ ზიგმუნდს რომ ეკუთვნოდა, ესეც არნოლდისგან ვამეგონა. ცნობილი დირიჟორა-მეთქი, — დავაზუსტე, თითქოს არნოლდს ბოდიში მოვხადე ამ ბრიყუელი გარინდებისთვის. ოპო? — რატომღაც გაიკვირვა ექიმმა. — ჩემო ძვირფასო პერ ზიგმუნდ, — მივმართე მასპინძელს, — ამ ბატონს მასხოვრობა

აქვს დაკარგული. ბედნიერი ყოფილაო, — მიპასუხა პერ ზიგმუნდმა. ბატონო ექიმო, თუ დიდ დროს არ წავართმევთ, იქნებ გაგესინჯათ-მეთქი, სიამოვნებითო, — მიპასუხა სახელგანთქმულმა ფსიქიატრმა ხელების ფშვინტით, — თქვენ თუ მობრძანებთ, მითუმეტეს, დიდი სიამოვნებითო. მივიხედე და არნოლდი ვეღარ დავინახე. არც ახლო-მახლო ჩანდა. აუზთან ჩასულიყო. ანას თავზე დასდგო ჩოხა და დასცქეროდა თვალმოუშორებლად. მივევარი, ანას მოვუბოდოშე, — ხომ არ შეგაწუხათ-მეთქი? იდიოტიაო? — მკითხა ანამ პასუხის ნაცვლად. ო, არა, არა, მასხოვრობა აქვს დაკარგული-მეთქი. არნოლდს ხელი ჩაკედე და თითქმის ძალით წამოვიყვანე. რაღაც რაღაცეები ჯერ კიდევ ახსოვსო! — დაგუადვენა ანამ სიცილით. არნოლდმა რამდენჯერმე ვახელია ანას. ეს არ დავვიწყებია-მეთქი? — კვითზე გაბრაზებულმა. რაო, რა არ დამვიწყებიაო? ჯანდაბა-მეთქი, ჯანდაბა! პერ ზიგმუნდთან დავბრუნდით. უშველეთ რამე, უშველეთ! — შევეხვეწე ფსიქიატრს, კინაღამ დავუწოქე. როგორ გვეადრებათ, ლამაზო ქალბატონო, — ხელი მტაცა, — ადექით, ახლავე! — შერე დაუმატა, — თქვენი, ქალბატონო, სექსი გაკლავთო. მე ვადავიკისკისე, ვითომ რა კარგად იხუმრათ, თან შემეშინდა, არნოლდმა არ იკითხოს, სექსი რა არისო. ცხვირზე წკიპურტი წაგკარი ჩემს კანონიერ მუღლეს, შევატყვე, დაძინებას აპირებდა, და სიცილით უთხარი, — ვაივო, ხომ ვაივო შენი ყურით, რა ბრძანა ამ დიდმა ექიმმა-მეთქი! პერ ზიგმუნდი არნოლდს მაჯაში ჩააფრინდა და თავის კაბინეტში შეიყვანა. მე და ჩემი კანონიერი მუღლე აივანზე საქანელა-სკამზე დავსხვდით. კარგა ხანს ველოდეთ. როცა გამოვიდნენ, არნოლდი კიდევ უფრო დაღვრემილი ჩანდა, პერ ზიგმუნდი კი, რატომღაც, ძალიან გახარებული. არნოლდს ხელი გადახვია და გვითხრა, რას ერჩით ამ კარგ ადამიანს, შეეშ-

ვით, დიდი შანსი აქვს, ახალი ცხოვრება დაიწყო. ანუ? — ვკითხე, თან გული მიფანქვავდა. ამის პასუხი არ არსებობს, ლამაზო ქალბატონო, — მიპასუხა, ორივე ხელი აღმათა და იყვირა: ლიბილი. ლიბილი! დაღონებულები წამოვედით, გამოგიტყდებით და ალბათ გამიგებთ კიდევ — არ მინდოდა არნოლდს ახალი ცხოვრება დაეწყო. მე ჩემი ძველი არნოლდი მინდოდა და არა სხვა, თუნდაც, ღმერთო, მაპატიე და, სრულიად ნორმალური ადამიანი.

ჰერ ზიგმუნდის ჭიშკარს გამოვცდით. არნოლდს, ხელჩაკიდებული რომ მომყავდა, ვუთხარი, ჰერ ზიგმუნდმა დამამშვიდა, ყველაფერი კარგად იქნებაო. ჰერ ზიგმუნდი ვინ არისო? — მკითხა არნოლდმა. აი, ახლა რომ ვიყავით, მეთქი. საჩვენებელი თითი შევმართე და დიდი ხმაშია, დამარცვლით წარმოვთქვი: ლიბილი! — ზუსტად ისე, როგორც თვითონ მეუბნებოდა ხოლმე ადრე. მერე დაუწყებე, — ესეც არ გახსოვს, ჩემო ბიჭუნავ? არა, არა და არა, დამანებეთ თავიო! — გაბრძოლა არნოლდმა, — გთხოვთ, თავი დამანებო! მაშინვე რატომღაც ჰერ ზიგმუნდის ნათქვამი გამახსენდა, შეეშვით ამ ადამიანსო. ეჭვმა გამიკაწრა გონება. ხომ იცით, სიყვარული და ეჭვი დამანანი არიან: იქ, კაბინეტში, რაიმეზე ხომ არ მოილაპარაკეს-მეთქი. ამან გადამიყვანა სწორედ ჭკუიდან: რა თქვი, თავი დაგანებო? როგორ თუ თავი დაგანებო, გესძის, რას ამბობ? არნოლდმა რაღაცის თქმა დააპირა. გაჩუმდი! — ვუყვირე, აღარ გამაგონო შენი ხმა! გეყოფა! ბოლოს და ბოლოს, ყველაფერს საზღვარი აქვს! აღარ შემიძლია! აღარ შემიძლია შენი ხმის გაგონება! ელი? — შეება ჩემი კანონიერი მეუღლე. მე კი ვყვიროდი: დეგენერატო! დეგენერატო! — იმის წარმოდგენა მაგიჟებდა, რომ სხვა ადამიანი იქნებოდა, სხვანაირად იცხოვრებდა, სხვა საყვარელი ეყოლებოდა, სხვა! სხვა! სხვა! რა დაგეპართა,

ელი, რა დროს ისტერიკა? — ეს ჩემი კანონიერი მეუღლის ხმა იყო, აღარ შემიძლია! — გაავებული, გამწარებული, გააფთრებული მივევარდი არნოლდს, სახის ჩამობლორტნა მინდოდა, იმიტომ კი არა, მასხოვრობა რომ დაეკარგა, არამედ ჩემს წარმოდგენაში უკვე სხვა უყვარდა. თანაც პლატონურად კი არა, ნამდვილად, ჩემსავე, სხვა ცხოვრებით ცხოვრობდა და უკიდურესად შეურაცხყოფილი, წონასწორობადაკარგული ქალის — ხომ იცით, ეს რა საშინელებაა! — გახლებული ჩავაფრინდი თმაში და მისი პარიკი რომ შემრჩა ხელში, მაშინვე გამოვფხიზლდი, ვონება გამინათდა, რომ სწორედ ეს კაცი, თავი შუზე რომ უპრიალვებდა, ისე მიეგარდა, ისე მიეგარდა, ცოცხალი რომ ყოფილიყო, ჩემი ხელით მოკვლავდი! რას შერები, ელი, რა დაგეპართა? — მიყვირა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ, თუმცა, ისევე ძალიან აღელვებული ვიყავი, მაინც უკვე ნორმალურად შემეძლო აზროვნება: მაპატიე, არნოლდ, — ვუთხარი სახტად დაჩენილ, ნირწამხდარ, გაოგნებულ საყვარელს. მისი პირისაზე ხელებში მოვიტყევი, თავი დავახრევი და მელიოტზე ვაკოცე. მთელი ჩემი სიყვარული, სიბრალული, თანავგრძნობა ჩავაქსოვე ამ კოცნაში. მერე პარიკი ჩემი ხელით დავახრევი და პოი, საოცრება! საზე შეცვალა, თვალებში შუქი ჩაუდგა, თითქოს მუშა ვაკოცხლდაო, მხრებში გაიშალა და მაშინვე მისი ძველი, ძვირფასი, გაუბზარავი ხმა შემომესმა: ელი! — იყვირა, მუხლებზე დაეცა, ფეხებზე მომეხვია, მუხლები დამიკოცნა, ცრემლით დამმღულრა, — ჩემო ძვირფასო ვიოლეტა! ჩემი კანონიერი მეუღლე გვერდზე გამდგარიყო და მალულად ცრემლს იწმენდა. ვის არ შესძრავდა, ვის არ აუჩვილებდა გულს ეს სცენა!

მაგრამ ჩემი სიხარული ამით არ დამთავრებულა. ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ ცრემლი მოიწმინდა, ორივეს ხელი მოგვხვია და ამოისლუქუნა:

თურმე, თურმე სულ ტყუილად ვიტანჯებოდით. გამიკვირდა, ხელი გავაშვებინე: რა თქვი? იტანჯებოდი? შეენ? იმან კი: ნამდვილად, ნამდვილად, მეგონა, რაღაც დავამავე, არადა, ცხოვრებაში ამაზე უკეთესს ვერაფერს გავაკეთებდი. არ მესმის, რას ლაპარაკობ, მაინც რას ვერ გავაკეთებდი ამაზე უკეთესს? — ვკითხე. აი, ისა, — საერთოდ ყველაზე მეტად საჭირო სიტყვების მოძებნა უჭირდა, — ერთად რომ ვართო. ცოტა ხნის მერე დაუმატა, — საუკუნოდო. რა თქმა უნდა, ეს ძალიან კარგია, მაგრამ შენ, შენ რა შუაში ხარ-მეთქი. პასუხი რომ დააყოვნა, ვუყვირე: ხმა ამოიღე, დაილაპარაკე ქრისტიანულად! უკვე ძალიან ებრაზობდი, თან გული მივგრძნობდა, რაღაცას მნიშვნელოვანს მეტყუოდა. პირველად გადიწერა და უცებ სხაპასხუპით მომამარა: მე მაშინ საჭესთან არ მძინებიაო, გელოდებოდითო, ნუ, — გავაჩუქე, — ნულა გააგრძელებ, — ცოტა ხანს თვალებში შეეცქეროდი, მერე წაეიწურჩულე, — ესე იგი, შემთხვევით კი არა, შეგნებულად დაგიზოცივართ, — და ალტაცებულმა შეემახე: ღმერთო, რა ბედნიერი ვარ! ვანა მართლა ბედნიერება არ არის ქალისთვის იმის გაგება, რომ მისი კანონიერი მეუღლე თურმე ადამიანიც ყოფილა! მაჩუო, ვამაყობ შენით, — ვუთხარი ჩემს კანონიერ მეუღლეს. არნოდლი მივიდა, თავი დაუკრა, ქუსლი ქუსლს მიარტყა და მაგრად ჩამოართვა ხელი: ასეთ ღირსეულ ქალს მეუღლეც დირსეული ყოფილაო, და რატომღაც ხმა აუკანკალდა. მაპატიე, ამდენ ხანს რომ ვიძალავდიო, — მითხრა ჩემმა კანონიერმა მეუღლემ და ხელზე დამკონა. ნუ გავადვილებთ — ვუთხარი არნოდლს, — ეს ძილი ნამდვილად დაიმსახურა-მეთქი...

მოულოდნელად სინათლემ საგრძნობლად იკლო, თითქოს ჭაღში, ერთის გარდა, ყველა ნათურა გადაიწერა. რაღაცნაირად აჭრელბული თუ შუქში ათქვეფილი ბინდი ჩამოწვა.

ოღონდ ეს ბინდი ძალიან, ძალიან ნაცნობი იყო, ნაცნობი! და მკვეწლური იყო. მაშინვე ბჭჭისა და გოგოს ლაპარაკიც შემომესმა: მოკეტე, შე დებილო! — თქვა ბიჭმა. ეგ გათიშულია, — უპასუხა გოგომ, — არაფერი ეს-მის. აბა, აქ დამადე ხელი! სად? — ბიჭს ხმა გაებზარა, — დაგვინახავს ვიღაც! მუცელზე, კრეტინო, მუცელზე! — უყვირა გოგომ. აბა, დაგადე, მერე რა? იკითხა ბიჭმა. მერე ის, რომ შენი შვილია, შე გათახსინებულო! თითქმის მაშინვე იოღის, სპირტისა და კიდევ რაღაც უსახელო, მაგრამ ყველა საავადმყოფოსთვის ერთნაირად დამახასიათებელმა სუნმა კინაღამ დამახრჩო. ველში რაღაც გამეჩხირა, ალბათ გოგოსთვის სათქმელი თანაგრძნობის სიტყვა: კაცები გასაწვევტლები არიან, ცოცხალ კაცებს ვერ ვიტან-მეთქი, — ეს მინდოდა მეთქვა, მაგრამ ვერ ვთქვი, ხომ ვითხარით, კინაღამ დავიხრჩვი. ნამდვილად საავადმყოფოში ვიყავი, მაგრამ საავადმყოფოში რატომ ვიყავი, აი, ეს იყო საკვირველი. არაფერი მახსოვდა. ამ დროს ის გოგო დავინახე, თავზე დამადგა, არაბ ტერორისტივით პირი ნაჭრით ჰქონდა აკრული. ხელში ოფთალმოლოგების ტაბულა ეჭირა. რა ასოა? — მკითხა და ვერტიკალური მწკრივის პირველ ასოს თითი დაადო. ამ ასოს უფრო ადგილმდებარეობა მახსოვდა, ვიდრე სახელი. იმ ქაოსიდან, რომელიც ახლა ჩემს თავში გამეფებულიყო, ერთადერთი, მკაფიოდ, ლითოგრაფიული სიმკვრივით ჩამოსხმული სიტყვა გამოიკვეთა, მაგრამ სიტყვის მხოლოდ პირველი ასო წაეიწურჩულე. გოგომ იყვირა: ხედავსო! მე კი თითქოს ძალა მომეცა, გავთამამდი, უკვე მთელი ფრაზის თქმაც კი დავაპირე: რამდენი ხანია... ეს კი ვთქვი, მაგრამ ვეღარ გავაგრძელე, გამიჭირდა. რაც უგონოდა ხართ, არა? — შემეშველა გოგო. თავი დავუქნიე და მადლობის ნიშნად გალიმებაც ვცადე. თხუთმეტი წუთის წინ მოგიყვანეს, ორ მამაკაცთან ერთად.

ორ მამაკაცთან? — გამიკვირდა ძალიან. ღმერთო, გამახსენე! მოკლედ, სამივენი გადარჩით! — მითხრა გოგომ და გაშშორდა, ეტყობა, ჩემდამი ყოველგვარი ინტერესი დაკარგა — გადარჩენილი აღამიანი რაღა საინტერესოა! ახლა უკვე ხმამაღლა და შკაფიოდ გავიმეორე: არნოლდ! — და ცოტა ხნის შერე ისევ, — არნოლდ! — რატომღაც მისი სახელის ხმამაღლა გამეორება მინდოდა. ბატონო ბეგლარ, თქვენ გეძახით! — დაიყვირა ბიჭმა ჯანმრთელი, გარიკინებული ხმით. თუმცა, ვერაფრით ავხსენი, რა საერთო უნდა ყოფილიყო ამ ორ სახ-

ელს — ბეგლარსა და არნოლდს შორის, მაინც მივხვდი, უკვე აქ ვიფიქროს თქვენთან! და მაშინვე ჩემი მხსნარგზის ბის ამღვრეულ ბინდბუნდში, როგორც ჩამუქებულ ეკრანზე, გაიბრჭყვიალა კარდიოგრამის მწკრივივით დაკბილულმა წინადადება: მგონი... ცოცხალი... ვარ... და ჩემი ხმაც შემოშესმა, საწოლთან ჩამომჯდარი ჩემივე თავი დავინახე, მე მიმღეროდა: იავ ნანა, ვარდო ნანა, იავ ნანინაო...

საწოლისკენ მიდის.
წვება.
ხელოვნური სუნთქვის ნიღაბს იკეთებს.

დასასრული